

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 477/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodných spoločností [REDACTED], a [REDACTED], právne zastúpených advokátom [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Námestovo č. k. 2 C 140/2008-804 z 1. marca 2018 a sp. zn. 2 C 140/2008 z 8. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodných spoločností [REDACTED], a [REDACTED], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2018 doručená sťažnosť obchodných spoločností [REDACTED], a [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C 140/2008-804 z 1. marca 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením okresného súdu sp. zn. 2 C 140/2008 z 8. decembra 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 7. mája 2018.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľky boli účastníčkami konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 140/2008 na strane žalovaných. Mesto Tvrdošín (ďalej len „žalobca“) sa žalobou z 27. mája 1997 domáhalo uloženia povinnosti strane žalovaných na vypratanie nehnuteľnosti, a to Hotela [REDAKOVANÉ] so súpisným číslom [REDAKOVANÉ], ktorý je postavený na parcele registra [REDAKOVANÉ], s príslušnými pozemkami. Okresný súd uznesením sp. zn. 2 C 140/2008 zo 14. septembra 2016 konanie o vypratanie nehnuteľnosti zastavil a sťažovateľkám priznal nárok na náhradu trov konania. Proti výroku o trovách konania podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 Co 84/2017 z 28. apríla 2017 tak, že uznesenie okresného súdu v časti trov konania potvrdil a sťažovateľkám priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Sťažovateľky si 6. septembra 2017 uplatnili trovy konania a trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 90 971,95 €, pričom pri vyúčtovaní trov uviedli, že pri výpočte hodnoty úkonu vychádzali z hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom č. 4/1995 z 2. júna 1995.

Okresný súd uznesením vydaným súdnym úradníkom určil trovy právneho zastúpenia v sume 511,61 € a vo výroku II rozhodol, že sťažovateľkám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Súdny úradník dospel k záveru, že pre určenie sumy náhrady trov právneho zastúpenia, pre určenie základu výpočtu hodnoty jedného právneho úkonu právnej služby je potrebné vychádzať z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pretože hodnotu veci nemožno určiť, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Predmetom konania bolo vypratanie nehnuteľnosti.

Proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom sťažovateľky podali v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením okresného súdu z 1. marca 2018 tak, že sťažnosť sťažovateľiek bola ako nedôvodná zamietnutá.

3. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti uviedli, že závery okresného súdu v napadnutom uznesení sú nezákonné, nesprávne a nemajú oporu v platných právnych predpisoch ani v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Podľa názoru sťažovateľiek napadnuté uznesenie okresného súdu a uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom nie sú dostatočne odôvodnené a navyše *„súd prvej inštancie aplikoval príslušné ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z., takým spôsobom, že ním bol popretý účel a zmysel tejto právnej úpravy.*

Právny názor porušovateľa a vyššieho súdneho úradníka o tom, že hodnotu veci nemožno určiť alebo je možné ju zistiť len s nepomernými ťažkosťami nie je správny, nakoľko predmetom tohto konania v merite bolo vypratanie nehnuteľností, ktoré nesúžili na bývanie a ktorých hodnota bola určená a vyčíslená v znaleckom posudku č.4/1995 zo dňa 02.06.1995 vyhotoveným znalcom [REDAKOVANÉ], ktorý vypočítal hodnotu nehnuteľnosti na sumu 1 856 304,49 Eur.

Uvedený znalecky posudok tvoril súčasť spisu a porušovateľ ho mal v čase rozhodovania o nároku sťažovateľov 1/ a 2/ na náhradu trov konania k dispozícii, preto bola aplikácia ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov vo vzťahu k určeniu výšky odmeny za jeden úkon právnej služby v tomto prípade vylúčená.“

Podľa názoru sťažovateľiek mal okresný súd správne aplikovať § 10 ods. 2 vyhlášky vo vzťahu k určeniu sumy odmeny za jeden úkon právnej služby. Na podporu svojej argumentácie poukázali sťažovateľky na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012, pričom uviedli:

„Z uvedeného gramatického, logického a systematického posúdenia citovaných ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. možno vyvodiť záver, že pokiaľ je vec, právo alebo

plnenie, ktoré je predmetom daného súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhrady trov konania, kedy je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceniteľný, a kedy nie je.

Preto podľa názoru sťažovateľov nebolo možné vychádzať z názoru, že daná situácia nie je právom regulovaná a že vždy, keď je predmetom konania vypratanie nehnuteľnosti, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny.

Predmetom sporu v danej veci bolo vypratanie nehnuteľností, ktoré sú oceniteľné peniazmi, v dôsledku čoho Okresný súd Námestovo pri priznávaní náhrady trov konania nemohol vychádzať z tarifnej odmeny stanovenej v § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ale mal vychádzať z tarifnej odmeny podľa § 10 ods. 2 cit. vyhlášky č. 655/2004 Z. z. “

Sťažovateľky ďalej v sťažnosti namietajú aj skutočnosť, že im nebola priznaná odmena za 9 úkonov právnej pomoci a prináležiace režijné paušály. Podľa ich názoru boli tieto úkony právnej služby reálne uskutočnené a vykonané účelne, keďže išlo štandardné úkony, ktoré boli jednak v súlade s povinnosťou advokáta presadzovať práva a záujmy klienta a jednak napomáhali rýchlosti celého konania.

Sťažovateľky sú presvedčené, že od nich nemožno spravodlivo požadovať, aby rozdiel medzi skutočnou sumou trov konania a sumou náhrady trov konania, ktorá im bola priznaná, znášali ony samy, pretože tieto úkony boli bezpochyby potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie ich práv proti žalobcovi. Podľa ich názoru napadnuté uznesenie okresného súdu a jeho uznesenie vydané súdnym úradníkom vybočujú z doterajšej rozhodovacej činnosti okresného súdu, ako aj ostatných všeobecných súdov a sú celkom zjavne arbitrárne.

Sťažovateľky taktiež namietajú skutočnosť, že okresný súd im nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, a to napriek tomu, že tento nárok im bol priznaný krajským súdom v plnom rozsahu. Podľa ich názoru je takýto postup okresného súdu v rozpore so zákonom a princípmi právneho štátu

Ďalej sťažovateľky uviedli, že napadnutým uznesením okresného súdu a uznesením okresného súdu vydaným súdnym úradníkom boli porušené ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ďalšie identifikované práva v dôsledku toho, že okresný súd

v konaní svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, vec nesprávne právne posúdil, a tiež z dôvodu, že rozhodnutie založil na takej aplikácii právnej normy, ktorá popiera ich účel a zmysel, a to aj v kontexte doterajšej rozhodovacej praxe ústavného súdu, odvolávajúc sa na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 583/2013.

4. Sťažovateľky v petite ústavnej sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2C 140/2008-804 zo dňa 01.03.2018 a ktorým súd rozhodol, že sťažnosť sťažovateľov v 1/ a 2/ rade proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2C 140/2008 zo dňa 8.12.2017 zamietá a uznesením Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2C 140/2008 zo dňa 8.12.2017, ktorým súd vo výroku I. rozhodol, že určuje trovy právneho zastúpenia vo výške 511,61 Eur, ktoré žalobca zaplatí v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, na účet právneho zástupcu žalovaných v 1/ a 2/rade a vo výroku II. rozhodol, že žalovaným v 1/ a 2/ rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva, bolo porušené základné právo sťažovateľov 1/ a 2/ na súdnu na inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľov 1/ a 2/ na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľov 1/ a 2/ na vlastníctvo zaručené podľa čl. 20 ústavy a základné právo na majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo dňa 06. 06. 2013.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2C 140/2008-804 zo dňa 01.03.2018 a uznesenie Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2C 140/2008 zo dňa 8.12.2017 a vec vracia Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

3. Zároveň sťažovateľa 1/ a 2/ žiadajú priznať náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 390,50 €, a túto poukázať jeho právnemu zástupcovi na účet...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

8. Ako to z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľky namietajú porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru, ako aj základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu rozhodnutiami okresného súdu o určení výšky náhrady trov konania tým, že napadnuté uznesenia sú nedostatočne odôvodnené, nezákonne, arbitrárne a nemajú oporu v právnych predpisoch.

K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu uznesením okresného súdu vydaným súdnym úradníkom

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

11. Proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom z 8. decembra 2017 mohli sťažovateľky podať sťažnosť (čo aj využili), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť okresný súd. Právomoc okresného súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

12. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

13. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

14. V súvislosti s námietkami sťažovateľiek ústavný súd poukazuje aj na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Pri posudzovaní otázky, či mohli byť napadnutým uznesením okresného súdu porušené označené práva sťažovateľiek, je preto potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, ale aj dôvody uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom.

15. Okresný súd v uznesení vydanom súdnym úradníkom v relevantnej časti odôvodnenia najmä uviedol:

„Súd pri určovaní výšky náhrady trov konania žalovaných ohľadne určenia základu pre výpočet hodnoty jedného úkonu právnej služby vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky, nakoľko hodnotu veci určiť nemožno, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. V súdnej veci bolo predmetom konania vypratanie nehnuteľnosti.

Z uvedeného vyplýva záver, že v danej veci je základom pre jeden úkon právnej služby 1/13 výpočtového základu platného v čase začatia poskytovania právnej služby v roku 2008 1/13 výpočtového základu podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky, čo predstavuje sumu 48,63 Eur, v roku 2011 1/13 výpočtového základu podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky, čo predstavuje sumu 57 Eur, v roku 2013 1/13 výpočtového základu podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky, čo predstavuje sumu 60,07 Eur, v roku 2016 1/13 výpočtového základu podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky, čo predstavuje sumu 66 Eur. Právny zástupca žalovaných v 1/ a 2/rade zastupoval žalovaného v 1/rade od júna 2008 (č.l.279 spisu), žalovaného v 2/rade od júna 2008 (č.l.294 spisu), s tým, že podľa ustanovenia §13 ods. 3 v znení účinnom do 31.12.2008 základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, podľa ustanovenia §13 ods. 2 v znení účinnom od 01.06.2010 základná

sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Sadzba náhrady trov konania v tomto konaní potom za jeden úkon právnej pomoci predstavuje za rok 2008 sumu 77,80 Eur (2 účastníci x 38,90 Eur), za rok 2011 sumu 57 Eur (2 účastníci x 28.50 Eur), za rok 2013 sumu 60,07 Eur (2 účastníci x 30,035 Eur), za rok 2016 sumu 66 Eur (2 účastníci x 33 Eur).“

V bode 14 uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom sú podrobne uvedené dôvody priznania odmeny za 6 úkonov právnej pomoci, náhrady cestovných výdavkov a náhrady za stratu času a v tomto bode je uvedené: *„Odmena a náhrady advokáta sa podľa § 18 ods.3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. zvýšili o 20 % DPH, čo predstavuje sumu vo výške 85,27 Eur (20 % zo sumy 426,34 Eur). Súdom určené trovy právneho zastúpenia žalovaných predstavujú spolu sumu 511,61 Eur.“*

V bode 15 uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom sú podrobne uvedené dôvody nepriznania odmeny za 9 úkonov právnej pomoci a prináležiacich režijných nákladov, ako aj dôvod nepriznania náhrady za súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti.

K nepriznaniu náhrad trov odvolacieho konania okresný súd v uznesení vydanom súdnym úradníkom uviedol: *„Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 7 Co 84/2017-739 zo dňa 28.04.2017 uznesenie súdu prvej inštancie v časti trov konania potvrdil a žalovaným v 1/ a 2/rade priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 a § 396 CSP tak, že súd priznal žalovaným v 1/ až 2/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 84/2017-739 zo dňa 28.04.2017 nadobudlo právoplatnosť dňa 25.05.2017, preto súd následne rozhodoval o výške náhrady trov odvolacieho konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP. Po preskúmaní súdneho spisu možno konštatovať, že žalovaní v 1/ až 2 /rade si trovy odvolacieho konania neuplatnili a ani zo samotného spisu nevyplývajú žiadne trovy, ktoré by žalovaným v 1/ až 2/rade v odvolacom konaní vznikli. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaným v 1/ až 2/rade preukázateľne žiadne účelne vynaložené výdavky ako trovy odvolacieho konania nevznikli, súd rozhodol, že žalovaným v 1/ až 2 /rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, aj napriek tomu že nárok na ich náhradu im bol priznaný.“*

16. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia predovšetkým uviedol:

„Súd sa stotožnil z rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka jednak pri určovaní základu pre výpočet hodnoty jedného úkonu právnej služby, keď vychádzal z ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. č. 655/2004 Z. z., nakoľko hodnotu veci určiť nemožno, alebo ju možno zistiť s nepomernými ťažkosťami a s použitím 1/13 výpočtového základu platného v čase začatia poskytovania právnej služby v roku 2008 ako aj s výškou priznanej odmeny za poskytnuté úkony právnej služby. Predmetom konania je vypratanie nehnuteľnosti a tento predmet je sám o sebe neoceniteľným a preto si vyžaduje aplikáciu ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky o odmenách advokátov. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na poznámku k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov (príloha zák. č. 71/1992 Zb.), podľa ktorej zo žaloby na určenie, či tu právo je, alebo nie je, a zo žaloby na vypratanie nehnuteľnosti, bytu a nebytových priestorov alebo na vydanie veci sa poplatok vyberie podľa písmena b) tejto položky. Položka b/ stanovuje, že ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi je poplatok 99,50 Eur. Aj keď v predmetnej veci nejde o stanovenie súdneho poplatku, ale je rozhodne potrebné poukázať na to, že u tejto položky zákonodarca pre účely poplatkovej povinnosti počíta s vyprataním nehnuteľnosti a s tým, že ide o tzv. neoceniteľný predmet konania.

Súd sa ďalej v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením vyššieho súdneho úradníka v napadnutom rozhodnutí aj pokiaľ ide o zistený skutkový stav - úkony právnej služby, za ktoré nebola žalovaným priznaná odmena a to vrátane rozhodnutia, že žalovaným v 1/ a 2/ rade sa náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Trovy odvolacieho konania u žalovaných neboli v spise vyčíslené a neboli zaznamenané žiadne úkony zo strany právneho zástupcu žalovaných v súvislosti s podaným odvolaním. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na výklad k § 262 CSP (Veľký komentár CSP- Beck).“

17. Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

18. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

19. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 248/08, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, II. ÚS 137/2018).

20. Ústavný súd už v skoršom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 107/2012 judikoval, že pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade práva) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní. V posudzovanom prípade okresný súd ako sťažnostný súd v napadnutom uznesení uviedol, že predmetom konania vo veci bolo rozhodovanie o vypratání nehnuteľnosti a tento predmet je sám osebe neoceniteľným, a preto si vyžaduje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Na podporu svojho tvrdenia poukázal aj na poznámku k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov (príloha zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov), podľa ktorej zo žaloby na vypratání nehnuteľnosti, bytu a nebytových priestorov sa poplatok vyberie pevnou sumou podľa písmena b) tejto položky, ktorá sa aplikuje na prípady, ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd v ňom dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke trov konania s poukazom na predmet konania a zaujal zrozumiteľné stanovisko k vyjadriteľnosti predmetu konania v danom type súdneho konania, najmä však v konkrétnej prerokúvanej veci. Aplikácia § 11 ods. 1 vyhlášky je preto v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne). Okresný súd aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy vyhlášky spôsobom, ktorý nemožno považovať za arbitrárny a ani za zjavne neodôvodnený, ako to tvrdia sťažovateľky, ale za jeden z možných a prípustných výkladov.

22. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia presvedčil, že odvolací súd sa námietkami sťažovateľiek zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľky v tomto konaní dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

23. Skutočnosť, že sa sťažovateľky s názorom okresného súdu nestotožňujú, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

24. Ústavný súd sa v okolnostiach posudzovanej veci nestotožňuje s obranou sťažovateľiek, keď poukazujú na nálezy ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012 a sp. zn. II. ÚS 583/2013, v ktorých ústavný súd vyslovil právny názor, že pokiaľ sú vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného právneho sporu, peniazmi oceníteľné, potom sa táto suma považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože vyhláška dôsledne rozlišuje situácie pre náhrady trov konania, keď je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceníteľný a keď nie

je. V prerokúvanej veci však nešlo o spor týkajúci sa vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ale predmetom bol špecifický prípad uplatňovania vlastníckeho práva v podobe vypratania nehnuteľnosti, ktorý sám osebe nie je oceníteľný v peniazoch, ako to odôvodnil aj okresný súd.

25. Ústavný súd už viackrát konštatoval (napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 180/2018), že pokiaľ sa sťažovateľ domnieva, že priznaná náhrada trov právneho zastúpenia mala byť vo vyššej sume, resp. že mala byť priznaná náhrada trov právneho zastúpenia aj za ďalšie úkony, ide o otázku, ktorá spadá pod aplikáciu jednoduchého práva upravujúceho spôsob výpočtu sumy trov právneho zastúpenia a pod otázku aplikácie konkrétnych ustanovení vyhlášky a nemožno teda hovoriť primárne o ústavnoprávnom aspekte danej veci (Ten by bolo možné potenciálne nachádzať napr. v prípade, ak by sťažovateľkám žiadna náhrada trov právneho zastúpenia všeobecnými súdmi nebola priznaná, hoci by vzhľadom na výsledok konania a skutkový stav veci podľa príslušných právnych noriem priznaná mala byť. V takom prípade by ústavný súd skúmal, či samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces, alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny.). Ako ústavný súd navyše konštatoval, odôvodnenie aplikácie konkrétnej právnej normy, pod ktorú všeobecné súdy subsumovali otázku výpočtu výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia, bolo zo strany všeobecných súdov vzhľadom na predmet konania (vypratanie nehnuteľnosti) podľa mienky ústavného súdu ústavne udržateľné a bolo v súlade s jeho judikatúrou.

26. Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu, čo sa týka výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného) práva. Okresný súd riadne odôvodnil svoje závery k aplikovateľnosti konkrétnych právnych noriem vyhlášky a k nepriznaniu náhrady trov právneho zastúpenia za konkrétne úkony vykonané v danom spore.

27. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľiek na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu

28. Sťažovateľky porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu odvíjajú zrejme od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú, konštatuje, že v takom prípade nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkami označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, a preto aj v tejto časti bolo treba ich sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť aj v tejto časti už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

30. Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľiek v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2018